

Správa o priebehu a následkoch povodní v Slovenskej republike v období od 1. mája do 31. augusta 2012

Materiál „Správa o priebehu a následkoch povodní v Slovenskej republike v období od 1. mája do 31. augusta 2012“ na rokovanie vlády Slovenskej republiky predkladá Ministerstvo životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“) v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR (ďalej len „MV SR“) na základe ustanovení § 19 ods. 11, § 23 písm. e) 3. bodu a § 28 písm. f) zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Vláda SR prerokovala predchádzajúci materiál „Správa o priebehu a následkoch povodní v Slovenskej republike v období od 1. januára do 31. apríla 2012“ na 16. schôdzi, ktorá sa konala 18. júla 2012 a schválila ho uznesením č. 367/2012.

Povodne na území Slovenskej republiky si v období od 1. mája do 31. augusta 2012 vyžiadali 30-krát vyhlásenie III. stupňa povodňovej aktivity. Príčinami povodní v hodnotenom období boli výlučne intenzívne dažde s pomerne krátkymi časmi trvania, ktoré zasahovali relatívne malé územia, pričom v auguste 2012 sa na Slovensku nevyskytla ani jedna povodeň.

1. Zrážky na území Slovenska od začiatku mája do konca augusta 2012

Klimatologická služba Slovenského hydrometeorologického ústavu (ďalej len „SHMÚ“) každý mesiac spracúva informácie o priestorovom rozložení úhrnov zrážok na Slovensku, pričom používa izohyetovú metódu z ručne zostrojených expertných máp mesačných úhrnov zrážok. Pri spracúvaní priestorových úhrnov zrážok sa používajú údaje získané priamymi pozorovaniami približne v šesťsto zrážkomerných staniách, ktoré sú rozmiestnené na reprezentatívnych miestach na celom území Slovenskej republiky.

V máji 2012 boli v jednotlivých oblastiach na Slovensku zaznamenané pomerne rozdielne úhrny zrážok. Veľmi málo pršalo na západnom Slovensku a na juhu stredného Slovenska, kde sa na viacerých miestach vyskytli aj úhrny zrážok nižšie ako 15 mm. Na celom Slovensku bol v máji 2012 priemerný úhrn zrážok 46 mm, čo je len 61 % dlhodobého priemeru vypočítaného podľa pozorovaní z obdobia rokov 1901 až 1990 a iba miestami sa výška zrážok pohybovala v medziach normálu. Na západnom Slovensku bol priemerný úhrn zrážok 29 mm (43 % dlhodobého priemeru), na strednom Slovensku to bolo 42 mm (49 % dlhodobého priemeru) a na východnom Slovensku bola priemerná výška zrážok 66 mm (88 % dlhodobého priemeru). Na porovnanie možno uviesť, že od roku 1901 sa na Slovensku v máji vyskytol najnižší priemerný úhrn zrážok v roku 1947, keď mal výšku 23 mm a naopak, najvyšší priemerný úhrn zrážok 230 mm bol zaznamenaný v roku 2010. Zrážky sa v máji 2012 vyskytovali takmer výlučne vo forme prehánok, pričom sa priemerná teplota vzduchu pohybovala vysoko nad dlhodobým priemerom, čo spôsobilo, že po predchádzajúcom období chudobnom na zrážky sa vo viacerých oblastiach Slovenska začalo nebezpečne rozvíjať sucho. Už 10. mája 2012 sa súvislá snehová pokrývka nachádzala takmer výlučne v polohách ležiacich v nadmorskej výške nad 2000 m n. m., čo je v našich podmienkach pomerne zriedkavý jav.

V júni 2012 boli opäť na celom území Slovenska zaznamenané veľmi rozdielne úhrny zrážok. Na západe územia republiky a na juhu stredného Slovenska sa vyskytlo len veľmi málo zrážok, na mnohých miestach bol mesačný úhrn nižší ako 40 mm. Podnormálne úhrny zrážok sa lokálne vyskytovali aj v ostatných častiach Slovenska, ale v nich sa zväčša pohybovali v medziach intervalu normálu a lokálne aj vysoko nad dlhodobým priemerom.

Zrážky sa v júni 2012 vyskytovali takmer výlučne vo forme prehánok a lejakov sprevádzajúcich búrky, pričom na celom Slovensku bol priemerný úhrn zrážok vo výške 103 mm, čo je približne 120 % dlhodobého priemeru. Na západnom Slovensku bol priemerný úhrn zrážok 73 mm (107 % dlhodobého priemeru), kde napr. v Pustých Úľanoch napršalo iba 16 mm a v Majcichove 22 mm, ale naopak vo Vrbovom bol zaznamenaný úhrn zrážok 156 mm a v Gbeloch 147 mm. Priemerný úhrn zrážok na strednom Slovensku v júni 2012 bol 113 mm (114 % dlhodobého priemeru). Tu boli ešte väčšie rozdiely ako na západe Slovenska. Napr. málo zrážok bolo v Brehoch iba 31 mm a v Ružinej 36 mm, ale vysoké úhrny zrážok boli zaznamenané v Zubáku (208 mm), či na Králikoch (184 mm). Na východnom Slovensku mal priemerný úhrn zrážok výšku 120 mm (135 % dlhodobého priemeru). Malé množstvo zrážok spadlo v Hrani (42 mm) a Malčiciach (52 mm), ale naopak vysoké úhrny zrážok zaznamenali napr. v Jovsi (211 mm), Runine (207 mm), Remetských Hámroch (184 mm), či na Prednej Hore (179 mm).

Rovnako ako predchádzajúce mesiace v tomto roku na území Slovenskej republiky aj júl 2012 sa vyznačoval priestorovo nerovnomerným rozdelením zrážok. Okrem niektorých oblastí na západnom Slovensku, na juhu a severe stredného Slovenska a na juhu východného Slovenska úhrny zrážok sa zväčša pohybovali okolo dlhodobého priemeru a na viacerých miestach aj výraznejšie nad ním. V júli 2012 bol celoslovenský priemerný úhrn zrážok 133 mm, čo je 148 % dlhodobého priemeru. Priemerný úhrn zrážok v júli 2012 mal na západnom Slovensku výšku 105 mm (144 % dlhodobého priemeru). Málo zrážok sa vyskytlo v Novej Bošáci (57 mm), Bošáci (60 mm), Malackách (63 mm) a Nede (74 mm). V Komárne, ktorého vzdušná vzdialenosť od Nede je približne iba 30 km, bol však v júli 2012 úhrn zrážok o 63 mm vyšší (137 mm). Na západnom Slovensku boli v júli 2012 vysoké úhrny zrážok zaznamenané v Loku (155 mm), vo Farnej (154 mm), v Motešiciach (132 mm) a Záhorskej Vsi (120 mm). Na strednom Slovensku mal priemerný úhrn zrážok výšku 147 mm (146 % dlhodobého priemeru). Nízky úhrn zrážok zaznamenali v Dlhej na Orave (45 mm), Oravskom Podzámku (55 mm), Jesenskom (96 mm) a v Širkovciach (86 mm), ale vysoké úhrny zrážok sa vyskytli v Detvianskej Hute (259 mm), Čebovciach (230 mm), Dobroči (221 mm), Ábelovej (220 mm), Korní (172 mm) a v Rapovciach (161 mm). Výška priemerného úhrnu zrážok na východnom Slovensku v júli 2012 bola 143 mm (147 % dlhodobého priemeru). Málo zrážok sa vyskytlo v Somotore (61 mm), Kráľovskom Chlmci (72 mm), Osturni (73 mm), Trakanoch a vo Veľkom Horeši (74 mm). Naopak, vysoké úhrny zrážok zaznamenali v Nálepke (219 mm), Dedinkách (245 mm), Parihuzovciach (173 mm) a Strážskom (170 mm). V mesiaci júli sa počas obdobia od roku 1901 vyskytol najnižší priemerný úhrn zrážok 24 mm v roku 1928 a najvyšší priemerný úhrn zrážok 192 mm bol zaznamenaný v júli roku 1960.

Na Slovensku boli v auguste 2012 opäť dosť rozdielne úhrny zrážok, pričom takmer na celom území bolo veľmi málo zrážok a na mnohých miestach, najmä na juhu Slovenska, aj menej ako 5 mm. Na území Slovenskej republiky bol v auguste 2012 priemerný úhrn zrážok 21 mm, čo je len 26 % dlhodobého priemeru. Na západnom Slovensku bol priemerný úhrn zrážok 13 mm (21 % dlhodobého priemeru). V zrážkomerných stanicích Čechy, Nede, Šurany a Topoľníky v auguste 2012 zaznamenali úhrn zrážok vo výške iba 1 mm, ale naopak, relatívne veľa pršalo v Brodskom (41 mm), vo Veľkých Levároch (35 mm), v Bratislave – v Mlynskej Doline, Obyciach, Skýcove a Záhorskej Vsi po 33 mm. Na strednom Slovensku bol priemerný úhrn zrážok 22 mm (24 % dlhodobého priemeru), kde v Hronskom Beňadiku spadlo iba 0,2 mm, v Lipovanoch 0,3 mm, v Brehoch, Kalinove, Sennom a Veľkom Blhu 1 mm, zatiaľ čo v Trstenej zaznamenali zrážky vo výške 85 mm, v Lieseku 72 mm, Liptovskom Hrádku 68 mm a Makove 60 mm. Zrážky na východnom Slovensku vytvorili priemerný úhrn vo výške 27 mm (31 % dlhodobého priemeru). Málo pršalo v Hrani, kde bol

úhrn zrážok vysoký 1 mm, Strede nad Bodrogom 3 mm, Malčiciach a Somotore po 4 mm. Dažde vytvorili relatívne vysoké úhrny zrážok v Podspádoch (89 mm), Spišských Vlachoch (86 mm) a Mlynkoch (84 mm). Na Slovensku bol doteraz najsuchší august v roku 1992, počas ktorého bol priemerný úhrn zrážok 21 mm a súčasne to bol najteplejší august od roku 1775, od začiatku meraní teploty vzduchu v strednej Európe. Na porovnanie, najvyšší priemerný úhrn zrážok 176 mm sa na Slovensku vyskytol v auguste 1913.

V auguste 2012 sa zrážky vyskytovali takmer výlučne vo forme prehánok a búrkových lejakov. Augustové dažde však nevyvolali ani jednu povodňovú situáciu, čo možno vysvetliť nižšou intenzitou zrážok oproti predchádzajúcej časti leta a navyše dažde padali na krajinu s prehlbujúcim sa deficitom vlhky, pričom priemerná teplota vzduchu bola vysoko nad dlhodobým priemerom.

Leto 2012 bolo v západnej polovici Slovenska druhé najteplejšie po lete v roku 2003, vo východoslovenskom regióne druhé najteplejšie po lete 2007 a na severe Slovenska miestami tretie najteplejšie. Nedostatok zrážok spolu s vysokými teplotami vzduchu spôsobili, že v roku 2012 sa na mnohých oblastiach Slovenska rozvinulo mimoriadne sucho, ktoré s výnimkou druhej polovice júla trvalo už od začiatku jari a vážne postihlo najmä poľnohospodársku rastlinnú produkciu.

2. Priebeh významnejších povodní v období máj až august 2012

Prehľad o výskyte povodní na území Slovenska v období od začiatku mája do konca augusta 2012 poskytuje tabuľka 1, ktorá je uvedená v prílohe predkladaného materiálu. V hodnotenom období povodne zasiahli z ôsmich krajov Slovenskej republiky päť krajov:

- v Bratislavskom, Nitrianskom a Košickom kraji sa nevyskytla ani jedna povodeň;
- v Trnavskom a Zilinskom kraji sa vyskytli tri povodne;
- v Trenčianskom a Banskobystrickom kraji sa vyskytlo päť povodní;
- v Prešovskom kraji sa vyskytlo šesť povodní.

Podľa zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami sa v súvislosti s implementáciou Rámcovej smernice o vode (2000/60/ES) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík sleduje výskyt povodní v čiastkových povodiach medzinárodných povodí, ktoré sú vymedzené podľa § 11 ods. 4 a 5 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov. Uvedené právne predpisy vymedzujú na území Slovenskej republiky desať čiastkových povodí, z ktorých deväť leží v medzinárodnom povodí Dunaja (úmorie Čierneho mora) a jedno v medzinárodnom povodí Visly (čiastkové povodie Dunajca a Popradu), ktoré patrí do úmoria Baltského mora:

- v čiastkových povodiach Dunaja a Bodvy sa nevyskytla ani jedna povodeň;
- v čiastkových povodiach Moravy a Slanej sa vyskytla jedna povodeň;
- v čiastkovom povodí Dunajca a Popradu a Ipl'a sa vyskytli dve povodne;
- v čiastkovom povodí Hrona sa vyskytli tri povodne;
- v čiastkovom povodí Hornádu sa vyskytlo šesť povodní;
- v čiastkovom povodí Bodrogu sa vyskytlo osem povodní;
- v čiastkovom povodí Váhu deväť povodní.

Prvá povodeň v hodnotenom období sa vyskytla v Trenčianskom kraji, kde zasiahla 4 obce okresu Prievidza. Vo štvrtok 3. 5. 2012 vo večerných hodinách búrka nad Strážovskými vrchmi sprevádzaná privalovým dažďom spôsobila intenzívny odtok vody, pričom vodou unášané predmety zatarasovali priepusty a mosty ponad malé vodné toky.

Vytvorené záтары spôsobili vylievanie vody z koryta Nitrice a jej prítokov a zaplavovanie príľahlých pozemkov a stavieb. Z koryta sa vyliat potok Jasenica a Zliechovský potok pozdĺž štátnej cesty do Zliechova a voda zaplavila aj samotnú cestu, ktorú museli uzatvoriť až kým odstránili nánosy štrku. Povodeň zasiahla obce Temeš, Valaská Belá v miestnej časti Gápel, Čavoj a Zliechov. Starosta obce Valaská Belá vyhlásil 3. 5. 2012 o 19:40 hod. III. stupeň povodňovej aktivity na vodných tokoch pretekajúcich obcou. Následne na návrh správcu vodohospodársky významných vodných tokov – SVP, š. p., Odštepny závod Piešťany – prednosta OÚŽP v Prievidzi vyhlásil 3. 5. 2012 od 20:00 III. stupeň povodňovej aktivity na vodnom toku Nitrica a jej prítokoch na XXIX. povodňovom úseku. Povodňové zabezpečovacie práce vykonával SVP, š. p., OZ Piešťany, Správa hornej Nitry v súčinnosti s obecnými hasičskými jednotkami a miestnymi obyvateľmi, pričom ťažisko prác bolo orientované na odstraňovanie prekážok zo zatarasených profilov vodného toku v úseku jeho trasy v osade Gápel a čerpanie vody zo zaplavených pivníc rodinných domov. Starosta obce Valaská Belá po pominutí bezprostredného nebezpečenstva ďalšej záplavy odvolal 4. 5. 2012 o 13:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a vyhlásil II. stupeň povodňovej aktivity, počas ktorého sa odstraňovali následky povodne. V máji 2012 sa na Slovensku už ďalšie povodne nevyskytli.

Séria lokálnych povodní v júni 2012 začala v piatok 8. 6. 2012, keď intenzívny dažď spôsobil povodeň, ktorá od Čergova zasiahla obec Drienica v okrese Sabinov. Veľký povrchový odtok vody z povodia rozvodnil ľavostranný prítok Torysy Drienický potok a vyvíjajúca sa povodňová situácia vyžadovala, aby starosta obce Drienica 8. 6. 2012 o 15:00 hod. vyhlásil III. stupeň povodňovej aktivity. Voda z Drienického potoka zaplavila cestu III. triedy na úseku v strede obce a tiež zaplavila niekoľko studní a pivníc rodinných domov. Rýchlo prúdiaca voda tiež na niekoľkých miestach poškodila upravené koryto potoka. Po skončení povodňových záchranných prác starosta obce 11. 6. 2012 o 7:00 hod. odvolal III. stupeň povodňovej aktivity a po odstránení následkov povodne 19. 6. 2012 o 12:00 aj II. stupeň povodňovej aktivity.

V časti čiastkového povodia Moravy ležiacej vo Chvojnickej pahorkatine vyhlásil starosta obce Unín v okrese Skalica 8. 6. 2012 o 22:30 hod. III. stupeň povodňovej aktivity v dôsledku intenzívneho dažďa a prívalu vody tečúcej do intravilánu obce z okolitých pozemkov, na ktorých bola vysiatá monokultúra (kukurica). Voda zaplavila celú časť obce nazývanú „Malá Strana“, miestne komunikácie, park v hornej časti Unína, detské ihrisko, odvodňovacie kanále, záhrady a predzáhradky, pivnice rodinných domov a niekoľko hospodárskych budov. Prúd rýchlo tečúcej vody najviac poškodil rigoly, odvodňovacie kanále a úsek upraveného koryta Unínskeho potoka. Vodný živel spôsobil veľké škody v koryte Unínskeho potoka, ktorého úsek obec Unín v minulosti upravila v rámci akcie „Z“. Pri nesprávne navrhutej regulácii trasy potoka napriamili a koryto opevnili betónovou dlažbou. Na celom upravenom úseku má koryto veľmi strmý pozdĺžny sklon a po zvýšení odtoku z povodia sa všetok splavený materiál sústreďuje v úseku pred zákrutou povyše mostu na štátnej ceste Unín – Štefanov. Dno Unínskeho potoka je v hornom úseku obce, kde nie je koryto upravené, hlboko zarezané a stále sa prehľbuje. Prúdiaca voda tiež poškodila viacero úsekov miestnych komunikácií a kratší úsek štátnej cesty. Takmer okamžite po začiatku povodne, približne o 22:45 hod. nastúpila na vykonávanie povodňových záchranných prác obecná hasičská jednotka, ktorá sa spolu s občanmi sústredila na odstraňovanie nánosov obmedzujúcich plynulý odtok vody a čerpanie vody zo zaplavených pivníc rodinných domov. Od rána 9. 6. 2012 hasiči, zamestnanci obecného úradu a občania pokračovali v prácach na odstraňovaní nánosov a bahna priplaveného vodou z polí, vyťahovali prekážky z kanálov, odstraňovali a opravovali spadnuté ploty v záhradách a pokračovali v čerpaní vody zo zaplavených pivníc rodinných domov. Sily a prostriedky na vykonávanie zásahov

povodňových záchranných prác poskytl aj podnikateľské subjekty RD Petrova Ves, stredisko Unín a firma DOKARO. Zamestnanci SVP, š. p., OZ Bratislava, Správa povodia Moravy nepretržite od 9. 6. do 15. 6. 2012 odvážali nánosy z Unínskeho potoka a koryto spevňovali geotextíliou zaťažovanou lomovým kameňom, ktorý dovážali z lomu v Devíne, pričom použili všetku disponibilnú techniku a tiež techniku súkromnej firmy.

Nad južným úpäťm Čergova a cez východnú časť Šarišského podolia sa 8. 6. 2012 v neskorších popoludňajších hodinách prehnala prietrž mračien s krupobitím, ktorá vážne zasiahla obec Červená Voda v okrese Sabinov. Starostka obce vyhlásila III. stupeň povodňovej aktivity 9. 6. 2012 o 9:00 hod. Prietrž mračien spôsobila podmytie miestnej komunikácie, z ktorej voda odniesla na úseku dlhom asi 80 m nový asfaltový povrch, ktorý cestári dokončili iba niekoľko dní pred príchodom povodne. Na začiatku obce smerom od Sabinova prúdiaca voda vymyla úsek brehu potoka a voda sa vyliala do záhrad. Povodeň na priľahlom území zaplavila pivnice rodinných domov, stodoly a tiež vážne poškodila úrodu v záhradách a na poliach. Na vykonávanie povodňových záchranných prác bola použitá technika fyzických osôb z obce Červená voda, najmä bagre, nákladné vozidlá a traktory. Na opravu brehov miestneho potoka bol použitý lomový kameň z lomu vo Finticiach. Členovia obecnej hasičskej jednotky so svojou technikou čerpali vodu z pivníc rodinných domov a tiež zo zaplavených studní. Na záchranných prácach sa podieľali obyvatelia obce, miestni podnikatelia, ako aj podnikatelia z Prešova, Šarišských Michalian, Uzovského Šalgova a Pečovskej Novej Vsi. Dňa 11. 6. 2012 o 7:30 hod. starostka obce odvolala III. stupeň povodňovej aktivity a zároveň vyhlásila II. stupeň povodňovej aktivity, počas ktorého sa pracovalo na odstraňovaní následkov povodne, oprave miestnych komunikácií, úprave koryta miestneho potoka a stabilizácii brehov opevnením z lomového kameňa. Po skončení prác starostka obce 14. 6. 2012 o 18:00 hod odvolala II. stupeň povodňovej aktivity.

Na ľavom strane brehu Váhu, na okraji Považského Inovca v obci Ducové v okrese Piešťany spôsobil 9. 6. 2012 prívalový dážď povodňovú situáciu, ktorú starostka obce vyhodnotila ako veľmi nebezpečnú s možnými následkami presahujúcimi územie obce. Starostka obce Ducové 9. 6. 2012 o 10:00 hod. vyhlásila III. stupeň povodňovej aktivity a súčasne aj mimoriadnu situáciu, pretože disponibilné sily a prostriedky obce nevytvárali predpoklady na zvládnutie povodňovej situácie. Voda počas povodne zaplavila úsek štátnej cesty II/507 vedúci cez obec a miestne komunikácie v obci, pričom sa na nich vytvárali nánosy blata a prekážky z priplavených konárov. Povodňové záchranné práce vykonávali s príslušnou technikou zamestnanci SSC Trnava a podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci, ktorí odčerpávali vodu a čistili odvodňovacie kanály, čím sa postupne obnovila ich funkcia a zabezpečil sa odtok vody zo zaplaveného územia. Po obnovení dopravy po štátnej ceste II/507 a vykonaní všetkých potrebných úkonov súvisiacich so vzniknutou povodňovou situáciou starostka obce 9. 6. 2012 o 18:00 hod. odvolala mimoriadnu situáciu a súčasne aj III. stupeň povodňovej aktivity.

V katastri obce Kapušany v okrese Prešov v dopoludňajších hodinách dňa 11. 6. 2012 došlo v dôsledku intenzívneho dažďa a prívalových vôd k zaplaveniu niekoľkých rodinných domov na Púchovskej ulici a miestnej komunikácii vedúcej smerom na Bardejov popri Poľnohospodárskom družstve Kapušany. V Kapušanoch taktiež nastal výpadok elektrického prúdu. Starosta obce po zhodnotení významu povodňového nebezpečenstva vyhlásil 11. 6. 2012 o 12:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Pri odstraňovaní nánosov bahna, odčerpávaní vody z pivníc rodinných domov, studní a pri prečisťovaní priľahlých priekop v obci bola zabezpečená technika fyzických osôb a obecného hasičského zboru v Kapušian. Zároveň pracovníci VSE opravovali poškodené elektrické vedenie. Starosta obce po ustálení počasia odvolal 11. 6. 2012 o 15:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a zároveň vyhlásil II. stupeň povodňovej aktivity. V ďalších dňoch sa pokračovalo v prácach na odstraňovaní

nánosov bahna z komunikácii a verejných priestranstiev, čistení povodňou zaplavených studní a priekop. Starosta obce odvolal II. stupeň povodňovej aktivity 13. 6. 2012 o 7:00 hod.

V skorých popoludňajších hodinách 11. 6. 2012 došlo v katastri obce Gruzovce v okrese Humenné v dôsledku búrčkovej činnosti sprevádzanej krátkotrvajúcim intenzívnym lejakom k náhlemu vzniku prietokovej vlny na miestnom potoku Gruzovec. Po prudkom vzostupe hladiny sa voda vyliala z potoka a zaplavila verejné priestranstvá, súkromné pozemky, pivnice niekoľkých rodinných domov a štátnu cestu. Na zaplavenom území sa vytvárali nánosy z bahna a prekážky z konárov a rôzneho odpadu. Z dôvodu vzniku povodňovej situácie vyhlásila starostka obce Gruzovce 11. 6. 2012 o 14:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Povodeň poškodila úpravu koryta potoka Gruzovec a plynovú prípojku pred jedným rodinným domom. Po poklese hladiny vody v potoku záplava z územia postupne ustúpila a starostka obce odvolala 12. 6. 2012 o 12.00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a ponechala II. stupeň, ktorý odvolala po odstránení následkov povodne 15. 6. 2012 o 12:00 hod.

V rovnakom čase ako v obci Gruzovce, aj v katastri obce Jabloň v okrese Humenné spôsobila búrka sprevádzaná krátkotrvajúcim intenzívnym lejakom prudký vzostup hladín vody v potokoch Lipová a Krivý potok. Keď voda začala zaplavovať územie obce, starosta vyhlásil 11. 6. 2012 o 15:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Voda, ktorá sa vyliala z koryta Lipovej, zaplavila 3 rodinné domy, z ktorých príslušníci privolanej jednotky HaZZ vyčerpávali vodu. Pri povodňových záchranných prácach zasahovala aj obecná hasičská jednotka. V Krivom potoku nánosy dreva zatarasili priepust a voda sa vyliala na cestu III. triedy 55910, ktorá vedie smerom na obec Slovenské Krivé, pričom podmyla jej časť. Nánosy z cesty odstraňovali zamestnanci obecného úradu obce Jabloň. Pri povodňových záchranných prácach tiež zasahovali súkromné podnikateľské subjekty, ktoré poskytli potrebnú techniku. Napriek vykonávaným protipovodňovým opatreniam voda zaplavila obecnú kanalizáciu, príľahlé políčka a záhumienky, pričom občanom zničila takmer celú úrodu. Po ustúpení záplavy územia starosta obce odvolal 11. 6. 2012 o 20:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a po odstránení následkov povodne odvolal 15. 6. 2012 o 8:00 hod. II. stupeň povodňovej aktivity.

Dňa 11. 6. 2012 o 15:15 hod. sa v obci Slovenské Krivé vyskytli výdatné zrážky. V priebehu niekoľkých minút prišla z východnej časti obce záplavová vlna, ktorá spôsobila, že sa voda z potoka vyliala na cestu a tiež zaplavila záhrady, dvory a suterény rodinných domov. O 15:40 hod. starosta obce Slovenské Krivé vyhlásil III. stupeň povodňovej aktivity a z miestnych obyvateľov zorganizoval pracovné skupiny. Na pomoc obci prišli aj príslušníci HaZZ z Humenného. III. stupeň povodňovej aktivity bol odvolaný po skončení priameho ohrozenia 12. 6. 2012 o 7:50 hod. a ponechaný II. stupeň povodňovej aktivity, ktorý bol odvolaný 15.6.2012 o 13:00 hod.

Búrka sprevádzaná krátkotrvajúcim intenzívnym dažďom spôsobila 11. 6. 2012 v katastri obce Dedačov v okrese Humenné náhly vzostup vodnej hladiny v Dedačovskom potoku, a preto starosta obce vyhlásil o 15:45 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Povodeň poškodila most na miestnej komunikácii, úsek upraveného koryta potoka a plynovú prípojku k rodinnému domu. Voda zaplavila areál drevárskeho podniku ALFA, pivnice rodinných domov a pivnicu budovy obecného úradu Dedačov. Zásahy povodňových záchranných prác vykonávali občania a techniku na riešenie povodňovej situácie poskytli aj miestni podnikatelia. Starosta obce odvolal III. stupeň povodňovej aktivity po ustúpení záplavy 11. 6. 2012 o 18:45 hod. a ponechal II. stupeň povodňovej aktivity, počas ktorého sa odstraňovali následky povodne. II. stupeň povodňovej aktivity bol odvolaný 15. 6. 2012 o 11:00 hod.

V utorok 12. 6. 2012 obec Unín, v ktorej bol od 8. 6. 2012 vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity, opäť zasiahla silná búrka sprevádzaná intenzívnym dažďom. Povodeň spôsobila lokálne záplavy a priniesla do intravilánu ďalšie nánosy pôdy z polí, avšak v porovnaní s predchádzajúcou povodňou už v menšom rozsahu. Starosta obce odvolal 14. 6. 2012 o 9:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a následne na to vyhlásil II. stupeň povodňovej aktivity, ktorý odvolal po odstránení následkov povodne 15. 6. 2012 o 14:00 hod.

Búrka nad Bielymi Karpatmi sprevádzaná intenzívnym dažďom spôsobila 12. 6. 2012 v skorých ranných hodinách vyliatie vody z Holbového potoka v miestnej časti Holbová obce Drietoma v okrese Trenčín. Prívalový dážď vyvolal v lesoch na území Českej republiky zosuv pôdy, z ktorého vodou odplavovaný štrk a zemina zanášali koryto Holbového potoka a spôsobovali vylietanie vody na priľahlé územia. V Drietome voda zaplavovala miestnu komunikáciu, záhrady, dvory a pivnice rodinných domov. Vývoj povodňovej situácie vyžadoval, aby správca vodného toku SVP, š.p., OZ Piešťany požiadal MŽP SR o vyhlásenie II. stupňa povodňovej aktivity, pretože Holbový potok je hraničný vodný tok s Českou republikou. Minister životného prostredia SR 12. 6. 2012 od 6:00 hod. vyhlásil II. stupeň povodňovej aktivity, ktorý odvolal po skončení povodňových zabezpečovacích prác a odstránení následkov povodne ešte v tom istom dni o 16:00 hod.

V utorok 12. 6. 2012 lokálny prívalový dážď spôsobil povodeň aj v čiastkovom povodí Hrona, na území okresu Banská Bystrica. Následkom búrky sprevádzanej dažďom veľkej intenzity sa 12. 6. 2012 popoludní rozvodnil Sebedínsky potok, v ktorom voda transportovala veľké množstvo splavenín, bahna, zemín a štrku rôznej veľkosti. Nánosy splavenín v koryte potoka zapríčinili v obci Sebedín-Bečov vylietanie vody z koryta na úseku dlhom približne 200 m. Voda prúdila po miestnej komunikácii, lúkach a poliach a zaplavovala pozemky, garáže a rodinné domy v intraviláne obce. Starosta obce Sebedín-Bečov vyhlásil 12. 6. 2012 o 14:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Povodňová komisia obce začala okamžite organizovať vykonávanie opatrení na ochranu pred povodňami a správca Sebedínskeho potoka SVP, š. p. OZ Banská Bystrica, Správa stredného Hrona vyslal podľa povodňového plánu na miesto povodne svojich zamestnancov vybavených príslušnou technikou. Odbor civilnej ochrany a krízového riadenia Obvodného úradu Banská Bystrica bol so starostom obce počas povodne v telefonickom spojení a poskytoval metodickú pomoc pri zvládnutí povodne v obci, ale po nasadení síl a prostriedkov správcu Sebedínskeho potoka SVP, š. p., nebola pri zvládnutí povodne potrebná ďalšia pomoc. Záplava trvala približne 30 minút a okrem nánosov bahna a štrku spôsobila rozsiahle škody na opevneniach brehov Sebedínskeho potoka. Situácia umožnila starostovi obce Sebedín-Bečov odvolať 14. 6. 2012 o 14:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a 15. 6. 2012 o 14:00 hod. aj II. stupeň povodňovej aktivity.

Búrka s intenzívnym dažďom nad úbočiami Považského Inovca spôsobila zvýšenie prietoku v Chotine a jej prítokoch tečúcich z lesov nad Duchonkou v okrese Bánovce nad Bebravou. Starosta obce Zlatníky po vyhodnotení nebezpečenstva povodne vyhlásil 21. 6. 2012 o 8:30 hod. na povodňou zasiahnutom území III. stupeň povodňovej aktivity. Ihneď po vyhlásení III. stupňa povodňovej aktivity povodňovú situáciu riešila povodňová komisia obce. SVP, š. p., OZ Piešťany, Správa povodia hornej Nitry vyslal do postihnutej oblasti svojich zamestnancov s mechanizmami potrebnými na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác, ktorí vzniknutú povodňovú situáciu riešili v úzkej súčinnosti so správcom prítokov Chotiny, so štátnym podnikom Lesy Slovenskej republiky, Odštepny závod Prievidza. Po prechode povodňovej vlny starosta obce 21. 6. 2012 o 12:45 hod. znížil III. na II. stupeň povodňovej aktivity a prišlo k odstraňovaniu následkov povodne. Po likvidácii následkov povodne starosta obce Zlatníky odvolal 23. 7. 2012 o 09:00 hod. II. stupeň povodňovej aktivity.

Búrka a privalový dážď v oblasti Považského Inovca 21. 6. 2012 v skorých ranných hodinách spôsobili povodňovú situáciu v povodiach Chotiny a jej pravostranného prítoku Železnica. V korytách vodných tokov dažďom zasiahnutých povodí sa vytvárali zátarasy a silný prúd na mnohých miestach poškodzoval brehy. Povodňová situácia presiahla územia viacerých obcí a z toho dôvodu prednosta OÚŽP v Trenčíne vyhlásil 21. 6. 2012 o 09:00 hod. na XXXI. povodňovom úseku pre vodné toky Chotina, Železnica a ich prítoky II. stupeň povodňovej aktivity. SVP, š. p., OZ Piešťany, Správa povodia hornej Nitry vyslal podľa povodňového plánu do povodňou postihnutej oblasti zamestnancov s technikou vyčlenenou na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác. Vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác, najmä odstraňovanie zátarás a naplavenín a tiež sanácia vzniknutých poškodení brehov, trvalo do 28. 6. 2012 a po ich skončení prednosta OÚŽP v Trenčíne o 18:00 hod. odvolal II. stupeň povodňovej aktivity.

Prietrž mračien v okrese Stará Ľubovňa spôsobila 22. 6. 2012 rozvodnenie vodných tokov v obciach Orlov a Ruská Voľa nad Popradom. V katastrálnom území obce Ruská Voľa nad Popradom sa vyliala voda z Chotárneho potoka na okolité územie a zaplavila cestnú komunikáciu. Starosta obce Ruská Voľa nad Popradom vyhlásil 22. 6. 2012 o 7:30 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Po skončení zásahov povodňových záchranných prác, ktoré vykonávala obec svojpomocne, starosta obce odvolal 22. 6. 2012 o 16:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Starosta obce Orlov vyhlásil 22. 6. 2012 o 8:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity po tom, čo sa v miestnej časti Andrejovka vylial bezmenný potok, pričom nánosmi zahatal priepusty popod cestu III. triedy Plaveč – Andrejovka a mostík vedúci k rodinnému domu. Voda vyliata z potoka zaplavila miestnu komunikáciu a preliala sa do dvorov rodinných domov. Prúd vody tečúcej zo svahov od lesa zalial miestnu komunikáciu, pričom došlo k zosuvu pôdy a poškodeniu stĺpa telefonického vedenia. Voda pritekajúca zo svahov zaplavila dvory, záhrady a čiastočne aj rodinné domy. V Orlove starosta obce odvolal III. stupeň aktivity 22. 6. 2012 o 16:00 hod. a po dokončení prác na odstraňovaní následkov povodne odvolal 28. 6. 2012 o 15:00 hod. II. stupeň povodňovej aktivity.

V stredu 4. 7. 2012 sa v okrese Námestovo vyskytli dve povodne, ktoré spôsobili popoludňajšia prietrž mračien. Intenzívny dážď vyvolal v obci Vasil'ov zvýšenie prietokov v bezmenných potokoch v lokalitách Kút, Tinorka a Chotár. Vodný prúd unášal množstvo splavenín zložených zo štrku a kameňov, ktoré vytvárali bariéry v priepustoch. Zníženie prietokovej kapacity spôsobovalo vylievanie vody z koryt potokov. Starosta obce Vasil'ov vyhlásil 4. 7. 2012 o 14:20 hod. II. stupeň povodňovej aktivity. Pretože hladiny vody v potokoch naďalej stúpali, starosta obce o 15:40 hod. vyhlásil III. stupeň povodňovej aktivity. V priebehu noci sa povodňové ohrozenie znížilo, preto starosta obce 5. 7. 2012 o 6:00 hod. odvolal III. stupeň povodňovej aktivity a ponechal v platnosti vyhlásený II. stupeň povodňovej aktivity. V nasledujúcich dňoch sa situácia stabilizovala, ale nebezpečenstvo búrok a zrážok pretrvávalo, a preto obec naďalej monitorovala situáciu. II. stupeň povodňovej aktivity bol odvolaný 13. 7. 2012 o 8. hodine.

Privalový dážď tiež zasiahol severné svahy masívu Magurky v Oravskej Magure, pričom 4. 7. 2012 spôsobil intenzívny povrchový odtok a následne prietokovú vlnu, ktorá rýchlo postupovala v koryte toku Uhliská a zasiahla obec Vavrečka v okrese Námestovo. Prúd vody vytrhával časti opevnenia koryta a unášal množstvo konárov, zeminy, štrku a kameňov, ktoré sa na viacerých miestach nahromadili v koryte a vytvárali zátarasy. Vzniknuté bariéry vzdúvali hladinu a voda zaplavila priľahlú obecnú komunikáciu, vtekala do dvorov a pivníc obytných domov. Na ďalších vodných tokoch pretekajúcich obcou (Snehuliak a Vavrečanka) boli korytá naplnené až po úroveň brehových čiar, ale nevytvárali sa v nich žiadne prekážky a voda sa nevylievala. Starosta obce Vavrečka bezodkladne po začiatku záplavy zvolal

krízový štáb obce a 4. 7. 2012 o 15:30 hod. vyhlásil III. stupeň povodňovej aktivity. Zásahy povodňových záchranných prác vykonávali príslušníci obecnej hasičskej jednotky v spolupráci so zamestnancami firmu Canstav, pričom sa sústredili na odstránenie zátarás v koryte potoka Uhliská a čerpanie vody z pivníc rodinných domov. Starosta obce 5. 7. 2012 o 6:00 hod. znížil III. stupeň povodňovej aktivity na II. stupeň, pretože bezprostredné nebezpečenstvo povodne pominulo a hladiny vodných tokov sa dostali do normálu. Po vyhlásení II. stupňa povodňovej aktivity sa pokračovalo v odstraňovaní následkov povodne, najmä v opravách poškodených úsekoch koryta Uhlísk, odstraňovaní nánosov dreva, konárov, štrku a kameňov. Odstraňovanie následkov povodne skončilo 11. 7. 2012 a starosta obce o 7:00 hod. odvolal II. stupeň povodňovej aktivity.

Prívalové dažde sa popoludní 4. 7. 2012 vyskytli aj nad rozhraním Zvolenskej kotliny a vrchmi na juhozápadnom okraji Poľany. V obci Dúbravy v okrese Detva sa rozvodnili vodné toky Hradná a Dúbravský potok. Voda vzduť najmä prekážkami v koryte zaplavila pozemky pri rodinných domoch, miestne komunikácie a verejné priestranstvá. Starosta obce vyhlásil 4. 7. 2012 o 15:30 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a súčasne tiež mimoriadnu situáciu. Obecná hliadková služba monitorovala vývoj povodňovej situácie a obec pripravovala evakuáciu obyvateľov dvoch najviac ohrozených rodinných domov, ktorí však odmietli možnosť prípadnej evakuácie a sami sa podieľali na ochrane svojho majetku. V obci spôsobila pomerne veľké škody voda valiac sa s bahnom z polí. Starosta obce odvolal mimoriadnu situáciu 4. 7. 2012 o 22:00 hod., III. stupeň povodňovej aktivity odvolal 6. 7. 2012 o 14:00 hod. a po skončení povodňových záchranných a zabezpečovacích prác odvolal aj II. stupeň povodňovej aktivity dňa 27. 8. 2012 o 14:00 hod.

V obci Očová v okrese Zvolen v popoludňajších hodinách 4. 7. 2012 zaplavila povodňová vlna z vodného toku Hučava časť intravilánu. V Hučave sa na úseku od Kysliniek po lúky nad Očovou nazhromaždilo veľké množstvo voľne plávajúceho dreva a pováľaných stromov, ktoré v koryte toku vytvárali až 3 m vysoké bariéry a ich pretrhnutie spôsobilo prívalovú vlnu. V minulosti pri podobných situáciách vrátil vodu do koryta toku násyp úzkokolejnej železnice, ale po zlikvidovaní železničnej trate bol odstránený aj železničný násyp a preto voda rozliata na teréne nad intravilánom obce tiekla ďalej dolu cez záhrady. Na nasmerovanie vody naspäť do koryta Hučavy nepostačovala ani provizórne vykopaná ryha, ktorú ihneď po začiatku povodne svojpomocne vykopali vlastníci rodinných domov na Píle. Starosta obce Očová vyhlásil o 16:23 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Povodeň v Očovej postihla rodinné domy, futbalové ihrisko, mosty, záhradky rodinných domov. Na vodnom toku došlo k vytvoreniu výmoľov a nánosov zužujúcich prietokový profil koryta. Po ustúpení záplavy z intravilánu obce a vykonaní nevyhnutných opatrení starosta obce odvolal III. stupeň povodňovej aktivity 5. 7. 2012 o 17:00 hod. a po odstránení následkov povodne II. stupeň povodňovej aktivity dňa 13. 9. 2012 o 12:00 hod.

O dva dni neskôr po povodniach na Orave a na úpätiach masívu Poľany, popoludní 6. 7. 2012 sa v juhozápadnej časti Liptovskej kotliny nad obcou Liptovská Štiavnica v okrese Ružomberok vyskytla silná lokálna búrka. Pršať začalo okolo 14:30 hod., pričom s pribúdajúcim časom rástla aj intenzita dažďa. Najvýdatnejšie zrážky pravdepodobne spadli v Komorníckej doline nad obcou Liptovská Štiavnica a následne rýchlo narastal prietok vody v potoku Štiavničanka a jeho prítokoch. Okolo 17. hodiny sa voda vyliala do intravilánu v hornej i v dolnej časti obce a začala ohrozovať rodinné domy. Starosta obce Liptovská Štiavnica operatívne reagoval na povodňovú situáciu a 6. 7. 2012 o 18:00 hod. vyhlásil III. stupeň povodňovej aktivity. Obec na povodňové nebezpečenstvo reagovala rozhodnutím o zvýšení hrádze potoka uložením vriec s pieskom, čím sa pokúsila znížiť riziko vyliatia vody z koryta. Uloženie vriec bolo efektívne v hornej časti obce, kde zabránilo zaplaveniu nehnuteľností. V dolnej časti obce nebolo položenie vriec účinné, a preto boli na vykonávanie

povodňových záchranných prác nasadené mechanizmy. Hladina vodného toku kulminovala v čase medzi 18:00 až 22:30 hod. Po poklese hladiny v Štiavničanke starosta obce 7. 7. 2012 o 6:00 hod. odvolal III. stupeň povodňovej aktivity a zároveň vyhlásil II. stupeň povodňovej aktivity. Počas II. stupňa povodňovej aktivity sa realizovali nevyhnutné opatrenia na ochranu pred povodňami v koryte vodného toku. Najskôr bolo nevyhnutné odstrániť stromy rastúce v tesnej blízkosti koryta a v samotnom koryte Štiavničanky, čím sa vytvorili podmienky na nasadenie strojov potrebných na prehĺbenie najproblematickejšieho úseku koryta. Taktiež boli z tesnej blízkosti potoka do bezpečnej vzdialenosti odstránené popílené konáre stromov, ktoré by v prípade výskytu ďalšej povodne mohli spôsobiť zahatanie toku. Starosta obce Liptovská Štiavnica odvolal II. stupeň povodňovej aktivity na vodnom toku Štiavničanka dňa 9. 7. 2012 o 12:00 hod.

Na okraji národného parku Slovenský kras, v obci Gemerský Sad v okrese Revúca intenzívny dážď 9. 7. 2012, v čase približne od 13:30 do 14:45 hod. spôsobil rozvodnenie miestnych vodných tokov – Mikolčanského potoka a Pečková, ktoré zaplavili časť intravilánu obce. Starosta obce Gemerský Sad vyhlásil 9. 7. 2012 o 15:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Povodeň zaplavila pivnice 13 rodinných domov, 8 dvorov a 3 záhrady, kultúrny dom a budovu bývalej materskej školy. Po ustúpení záplavy a vykonaní nevyhnutných opatrení bol 10. 7. 2012 o 08:00 hod. odvolaný III. stupeň povodňovej aktivity a súčasne vyhlásený II. stupeň povodňovej aktivity. Na likvidácii následkov povodne, odstraňovaní naplavenín z miestnych komunikácií, čistení rigolov a ostatných verejných priestranstiev pracovali zamestnanci obce a občania zaradení do programu aktivačných prác. Dňa 15. 7. 2012 zapríčinili zrážky ďalší vzostup hladín v tokoch, ale voda sa z ich korýt už nevyliala. Odstraňovanie následkov povodne skončilo 18. 7. 2012 a starosta obce odvolal o 15:00 hod. II. stupeň povodňovej aktivity.

V stredu 25. 7. 2012 v čase od 13:50 do 15:05 hod. sa nad obcou Topoľníky v okrese Dunajská Streda vyskytla búrka sprevádzaná mimoriadne intenzívnym dažďom. Dažďová voda v obci zaplavila 11 ulíc. Starosta obce po zvážení situácie vyhlásil o 15:15 hod. III. stupeň povodňovej aktivity, nakoľko hrozilo nebezpečenstvo zaplavenia územia a vzniku povodňových škôd. Po upokojení situácie starosta obce o 19:30 hod. odvolal III. stupeň povodňovej aktivity, ale II. stupeň povodňovej aktivity už nevyhlásil, pretože nebolo potrebné vykonať ďalšie opatrenia na odstránenie následkov záplavy obce.

V Nízkych Beskydách v obci Lukavica v okrese Bardejov spôsobil intenzívny dážď 25. 7. 2012 vo večerných hodinách zvýšenie hladiny potoka Lukavica a vyliatie jeho prítokov. Starostka obce Lukavica vyhlásila 25. 7. 2012 o 22:30 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Vodou priplavené konáre a kmene stromov, rôzne predmety, štrk a bahno vytvorili v premostení pri rodinných domoch č. 71 a č. 92 bariéru. Hladina potoka stúpala, hrozilo podmytie mosta a vyliatie potoka na prístupovú komunikáciu k deviatim rodinným domom, čím vznikla hrozba zamedzenia prístupu k dotknutej obytnej zóne. Prudká prívalová voda poškodila aj úpravu koryta potoka. Prioritnou úlohou bolo odstrániť prekážky v mieste zatarasného premostenia, zabezpečiť obnovenie prúdenia vody v koryte a zabrániť zaplaveniu intravilánu obce a poškodeniu miestnej prístupovej komunikácie. Povodňové záchranné práce v ohrozenej časti obce Lukavica pokračovali aj 26. 7. 2012. Keď pominulo bezprostredné nebezpečenstvo, starostka obce 26. 7. 2012 o 16:00 hod odvolala III. stupeň povodňovej aktivity a na území obce vyhlásila II. stupeň povodňovej aktivity. Práce na odstraňovaní následkov povodne skončili 27. 7. 2012 a starostka obce o 9:00 hod odvolala II. stupeň povodňovej aktivity.

Prudká búrka sprevádzaná intenzívnym dažďom nad úpäťm masívu Nastas, ktorý je súčasťou Bukovských vrchov, spôsobila v noci z nedele 29. 7. 2012 na pondelok 30. 7. 2012

v obci Stakčín v okrese Snina vyliatie vody z koryta miestneho potoka na Lesnej ulici. Voda zaplavila dvory a pivnice rodinných domov, prízemie jedného rodinného domu a miestnu komunikáciu na úseku dlhom približne 150 m. Počas kulminácie povodňovej vlny bola hĺbka vody v dolnej časti zaplavenej ulice skoro 0,8 m. Starosta obce Stakčín vyhlásil 30. 7. 2012 o 1:50 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a príslušníci obecnej hasičskej jednotky spolu so zamestnancami obce a občanmi vykonávali povodňové záchranné práce. Voda pritekajúca z neďalekého lesa zanesla Lesnú ulicu bahnom, drevom, pňami a trávou, ktoré upchali mostíky k rodinným domom a zanesli koryto potoka. Okrem toho prúd vody vtiahol do mostíkov aj päť 110 litrových nádob na zber tuhého komunálneho odpadu, ktoré spôsobili najväčšie problémy pri vrátení vody do koryta potoka. Počas povodňových záchranných prác bolo nevyhnutné odstrániť záatarasy spod 22 mostíkov. Po odstránení prekážok z koryta voda približne o 5:30 hod. ustúpila zo zaplavenej územia a starosta obce Stakčín odvolal 30. 7. 2012 o 6:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a vyhlásil II. stupeň povodňovej aktivity, ktorý bol odvolaný po odstránení následkov povodne 13. 8. 2012 o 8:00 hod.

V nočných hodinách z 29. na 30. 7. 2012 v katastri obce Pčoliné v okrese Snina po silnej búrke sprevádzanej výdatným dažďom došlo k vzostupu hladín v Pčolinke a potokoch Vrchpoľný a Konopnianka. Starosta obce Pčoliné vyhlásil 30. 7. 2012 o 6:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity. Po ustálení počasia starosta obce 30. 7. 2012 o 10:30 hod. odvolal III. stupeň povodňovej aktivity a zároveň vyhlásil II. stupeň povodňovej aktivity, počas ktorého sa dokončovali práce na spevňovaní brehu potoka Vrchpoľný. Zároveň boli odstránené v rámci aktivačných prác v spolupráci s firmou ZEMSTAVBA, s. r. o. nánosy naplavené pod mostom v obci. Pracovníci SVP, š. p., Správa povodia Laborca prečistili koryto potoka Vrchpoľný a v spolupráci s nezamestnanými v rámci aktivačných prác odstránili podmyté dreviny v toku a následne odviezli konáre a drevnú hmotu z verejných priestranstiev. Starosta obce odvolal II. stupeň povodňovej aktivity 8. 8. 2012 o 14:30 hod.

V nedeľu 29. 7. 2012 vo večerných hodinách zasiahol časť povodia Ipľa v území III. ochranného pásma vodnej nádrže Málinec v okrese Poltár výdatný dažď, počas ktorého v priebehu dvoch hodín, v čase od 20:30 do 22:30 hod. spadlo 55,3 mm zrážok. Povrchový odtok zapríčinil rýchle zväčšenie prietoku vody v tokoch Smolná, Chocholná a Ipeľ. Voda unášala veľké množstvo splavenín (štrku a piesku) a tiež stromov a krovín, ktoré na úsekoch s menším pozdĺžnym sklonom tokov vytvárali nánosy a záatarasy. V rieke Ipeľ v úseku medzi rkm 197,33 – 197,35 powyše limnigrafickej stanice prúd vody poškodil kamenný sklz rybovodu a došlo k zaneseniu prehrádzky na zachytávanie splavenín. V rkm 0,5 potoka Chocholná v úseku nad mostom na ceste Málinec – Látky priplavené predmety zatarasili priepust, prekážkou vzduťá voda sa prelievala cez most a zaplavila približne 30 m dlhý úsek cesty. V úseku Chocholnej medzi rkm 0,00 – 0,30 sa voda vyliala na priľahlý terén, poškodila upravený úsek koryta opevnený betónovými panelmi uloženými na dne a polovegetačné panely opevňujúce brehy a tiež 6 drevených priečnych prahov. Približne v rkm 0,40 potoka Smolná v mieste rozdvojenia vodného toku na ramená Smolná 1 a Smolná 2 sa zo štrkového a piesčitého materiálu vytvoril veľký nános, ktorý presmeroval všetku vodu do koryta toku Smolná 1. Záatarasy nad premostením lesnej cesty zapríčinili vytvorenie rozsiahlych nánosov, ktoré zanesli aj prehrádzky vybudované na zachytávanie splavenín. Na povodňou zasiahnutom území vyhlásil starosta obce Málinec 30. 7. 2012 o 8:00 hod. III. stupeň povodňovej aktivity a na riešenie povodňovej situácie boli nasadené sily a prostriedky podľa povodňových plánov. Po odstránení záatarás v korytách vodných tokov a odstránení nánosov bol 30. 7. 2012 o 14:00 hod. odvolaný III. stupeň povodňovej aktivity a vyhlásený II. stupeň povodňovej aktivity, počas ktorého sa odstraňovali následky povodne. Starosta obce Málinec odvolal II. stupeň povodňovej aktivity 23. 8. 2012 o 14:00 hod.

3. Následky povodní v období máj až august 2012

Povodne počas hodnoteného obdobia od začiatku mája do konca augusta 2012 zasiahli katastrálne územia približne 30 obcí, pričom boli v 29 obciach zaplavené časti intravilánov. Povodne zasiahli 251 budov, z toho 192 rodinných domov, 8 bytových domov a 20 poľnohospodárskych budov. V priamej súvislosti s priebehom záplav nedošlo počas povodní k zraneniu osôb a tiež nebola potrebná evakuácia. K menším poraneniam došlo pri prácach na odstraňovaní následkov povodní.

Povodňami bola najviac postihnutá dopravná infraštruktúra v obciach. Celková dĺžka záplavami zasiahnutých miestnych a účelových komunikácií bola 24 258 m, chodníkov 3 141 m, približne 2 000 m lesných ciest a 802 m ciest II. a III. triedy.

Povodne v období od 1. 5. do 31. 8. 2012 spôsobili celkové škody na hnutel'nom majetku, pozemkoch a stavbách vo výške 648 342,37 eur, z toho tvoria:

1. povodňové škody na majetku fyzických osôb v sume 33 016,00 eur;
2. povodňové škody na majetku právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v sume 212 700,00 eur;
3. povodňové škody na majetku obcí v sume 46 864,17 eur;
4. povodňové škody na majetku štátu v sume 355 762,20 eur, pričom organizáciám v zriaďovateľskej alebo zakladateľskej pôsobnosti:
 - a) Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR povodne spôsobili škody vo výške 247 910 eur, z toho povodňové škody na majetku štátu v správe podniku:
 - Lesy SR, š. p., Banská Bystrica boli vo výške 237 910 eur;
 - Lesopoľnohospodársky majetok Ulič, š. p., boli vo výške 10 000 eur;
 - b) Ministerstva životného prostredia SR povodne spôsobili škody vo výške 107 852,20 eur, pričom sú to povodňové škody na majetku štátu v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p.

Podrobnejšie informácie o následkoch povodní obsahujú tabuľky 6, 7 a 10, ktoré sú uvedené v prílohe predkladaného materiálu.

Právne predpisy Slovenskej republiky neustanovujú nárok na úhradu povodňových škôd a ani na príspevok na ich odstránenie. Vzhľadom na naliehavú potrebu nezvyšovať výdavky štátu a tiež skutočnosť, že najväčšie povodňové škody, takmer 55 % zo všetkých povodňových škôd v období od mája do augusta 2012, vznikli na majetku štátu, nenavrhuje sa príspevok na kompenzáciu povodňových škôd.

4. Opatrenia na ochranu pred povodňami, výdavky na povodňové zabezpečovacie práce a povodňové záchranné práce

Zásahy povodňových zabezpečovacích prác a povodňových záchranných prác boli organizované podľa charakteru ohrozenia obyvateľstva a intravilánov obcí povodňami, pričom v čase povodne išlo predovšetkým o tieto druhy činností:

- vykonávanie opatrení súvisiacich s varovaním obyvateľstva pred povodňou,
- vykonávanie povodňovej hlásnej služby a priebežné monitorovanie povodňovej situácie s dôrazom predchádzanie ohrozeniu obyvateľstva a majetku záplavami,
- odstraňovanie prekážok brániacich plynulému prúdeniu vody v korytách vodných tokov, pod mostmi a priepustmi;
- ochrana územia pred zaplavením kladením vriec naplnených pieskom a budovaním provizórnych hrádzok z dostupných zemín, štrku a pod.,

- spevňovanie kritických úsekov vodných tokov navážanie lomového kameňa a makadamového kameniva,
- ochrana vodných zdrojov pred zaplavením,
- ochrana vodovodov, rozvodov elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí pred poškodením,
- zabezpečenie verejného poriadku.

Po skončení záplavy sa povodňové zabezpečovacie práce a povodňové záchranné práce orientovali najmä na obnovenie základných podmienok pre život ľudí a hospodársku činnosť na povodňou zaplavenom území:

- odstraňovanie nánosov bahna, zeminy, piesku a štrku z komunikácii a verejných priestranstiev,
- odčerpávanie vody zo zaplavených rodinných domov, pivníc a záhrad,
- prečisťovanie zaplavených studní,
- odstránenie prekážok brániacich plynulému prúdeniu vody vodných tokoch, z mostov, mostíkov a priepustov,
- opravy poškodených úsekov vodných tokov,
- opravy poškodených objektov križujúcich vodné toky,
- sanácia svahov ohrozených zosuvmi.

Na vykonávanie zásahov povodňových záchranných prác bolo počas obdobia od 1. mája do 31. augusta 2012 nevyhnutné vynaložiť 243 923,05 eur, z toho:

- a) výdavky obcí tvorili sumu 243 313,85 eur;
- b) výdavky zložiek Ministerstva vnútra SR tvorili sumu 609,20 eur.

Na vykonávanie zásahov povodňových zabezpečovacích prác bolo počas obdobia od 1. mája do 31. augusta 2012 nevyhnutné vynaložiť 133 236,77 eur, z toho:

- a) výdavky správcu vodohospodársky významných vodných tokov, ktorým je Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica, tvorili sumu 105 572,39 eur;
- b) výdavky Slovenského hydrometeorologického ústavu na plnenie úloh predpovednej povodňovej služby tvorili sumu 242,38 eur,
- c) orgány ochrany pred povodňami a organizácie v pôsobnosti:
 - a. Krajského úradu životného prostredia v Prešove 90,56 eur,
 - b. Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici 8 158,99 eur,
 - c. Krajského úradu životného prostredia v Žiline 19 172,45 eur.

Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami sa výdavky, ktoré vznikli pri vykonávaní povodňových zabezpečovacích prác a povodňových záchranných prác počas II. stupňa povodňovej aktivity a III. stupňa povodňovej aktivity uhrádzajú z na to vytvorenej rezervy štátneho rozpočtu v kapitole Všeobecná pokladničná správa.

5. Poučenie z priebehu povodní v období od mája do augusta 2012

Príčinou všetkých povodní, ktoré sa na území Slovenskej republiky vyskytli počas hodnoteného obdobia od začiatku mája do konca augusta 2012, boli intenzívne dažde s pomerne krátkymi časmi trvania. Dažde sa vyskytovali nad relatívne malými územiami a len v niekoľkých prípadoch zasiahli katastrálne územie viacerých obcí. Vznik lokálnych povodní spôsobovaných lejakmi závisí najmä od intenzity dažďa a ďalšími významným činiteľmi, ktoré ovplyvňujú vznik povodne sú:

- aktuálny stav nasýtenosti povrchových pôdnych vrstiev vodou;
- geomorfologické charakteristiky dažďom zasiahnutej časti povodia a z nich je dôležitý predovšetkým sklon terénu, ktorý ovplyvňuje najmä rýchlosť prúdenia povrchového odtoku a tiež rýchlosť pohybu vody v pórovitom prostredí pod povrchom terénu;
- charakter a vlastnosti povrchu územia, pričom napríklad v lesnom spoločenstve s viacerými etážami sa odtok vody vytvára celkom odlišne od postupu tvorby odtoku na málo priepustných alebo nepriepustných povrchoch;
- zrnitostné zloženie pôdy v dažďom zasiahnutej časti povodia, pričom sa povrchový odtok významne odlišne vytvára na veľmi málo priepustných ťažkých pôdach s vysokým obsahom ílovitých častíc, v porovnaní s dobre priepustnými ľahkými, piesočnatými a hlinitiesočnatými pôdami.

Zložitost' vzniku samotných prívalových dažďov umocňovaný súčasným pôsobením komplikovaných a mnohých rozmanitých činiteľov, ktoré ovplyvňujú tvorbu povrchového odtoku dokazujú, že na dokonalú ochranu pred povodňami takéhoto druhu nie je a nikdy nebude univerzálne riešenie. Systém ochrany pred povodňami je nevyhnutné v každej lokalite prispôbiť miestnym podmienkam, pričom je nevyhnutné správne identifikovať hlavné zdroje ohrozenia, trasy a intenzitu ich pôsobenia. Povodne z prívalových dažďov vôbec nie sú „výsadou“ lokalít v horských a podhorských oblastiach. Povodeň, ktorá 25. 7. 2012 zasiahla obec Topoľníky ležiacu na rovine Žitného ostrova, je dôkazom, že záplavu intravilánu obce nemusí spôsobiť iba voda pritekajúca zo svahov. V závislosti od konkrétnych podmienok v jednotlivých lokalitách možno prijímať pomerne účinné ochranné opatrenia, pričom priebeh povodní na Slovensku v období od začiatku mája do konca augusta 2012 preukázal, že je nevyhnutné:

1. Permanentne udržiavať v dobrom stave systémy kanálov na zachytávanie a odvádzanie povrchovej vody v intravilánoch obcí. V čase povodní bolo mnoho kanálov zanesených, zarastených a nachádzali sa v nich rôzne odpadky, ktoré obmedzovali plynulé prúdenie, vzdúvali vodu a spôsobovali zaplavenie územia.
2. Systematicky venovať pozornosť udržiavaniu prietokovej kapacity vodných tokov, odstraňovať nánosy z korýt a nevhodné porasty z brehov (opatrenia na ochranu pred povodňami podľa § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami).
3. V rámci povodňových prehliadok vykonávaných podľa § 13 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami sústavne venovať pozornosť objektom, ktoré obmedzujú plynulé prúdenie vody a zachytávajú vodou unášané predmety, čo máva za následok vytváranie bariér a vylievania vody na územia vedľa vodných tokov.
4. Počas povodní, ktoré sa na Slovensku vyskytli v období od začiatku mája do konca augusta 2012 na mnohých miestach prinášal povrchový odtok zo svahov do intravilánov obcí množstvo bahna, zeminy, piesku a štrku. Je nevyhnutné realizovať organizačné, agrotechnické, biologické a technické opatrenia na obmedzenie splavovania humusového horizontu z poľnohospodárskej a lesnej pôdy náchylnej k vodnej erózii a to nielen z dôvodu ochrany pred povodňami.
5. Najlacnejším a najjednoduchším opatrením na ochranu pred povodňami je prevencia spočívajúca v zastavení výstavby na miestach, o ktorých je známe, že sú ohrozované povodňami. Tento cieľ je možné dosiahnuť najmä nástrojmi racionálneho územného plánovania.